

HOTĂRÂREA CURȚII
25 APRILIE 1985¹

Comisia Comunităților Europene
împotriva
Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

„Măsuri cu efect echivalent: indicații de origine”

Cauza 207/83

În cauza 207/83,

Comisia Comunităților Europene, reprezentată de către consilierul său juridic, domnul Richard Wainwright, în calitate de agent, cu domiciliul ales în Luxemburg, la biroul domnului Manfred Beschel, membru al serviciului juridic, clădirea Jean Monnet, Kirchberg,

reclamantă,

împotriva

Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, reprezentat de către doamna G. Dagtoglou, din cadrul Treasury Solicitor's Department din Londra, în calitate de agent, asistată de domnul Robin Auld Q. C., cu domiciliul ales în Luxemburg la Ambasada Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 28, boulevard Royal,

pârât,

având ca obiect constatarea faptului că, prin interzicerea vânzării cu amănuntul a anumitor produse importate din alte state membre, cu excepția celor marcate sau însoțite de o indicație de origine, Regatul Unit nu și-a îndeplinit obligațiile care îi incumbă în temeiul articolului 30 din tratat,

CURTEA,

compusă din domnii G. Bosco, președinte al primei camere, îndeplinind funcția de președinte, O. Due și C. Kakouris, președinți de cameră, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot și R. Joliet, judecători,

avocat general: domnul M. Darmon
grefier: domnul P. Heim

¹ Limba de procedură: engleza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 30 ianuarie 1985,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin cererea depusă la grefa Curții la 15 septembrie 1983, Comisia Comunităților Europene a introdus, în temeiul articolului 169 din Tratatul CEE, o acțiune având ca obiect constatarea faptului că, prin interzicerea vânzării cu amănuntul a anumitor produse importate din alte state membre, cu excepția celor marcate sau însoțite de o indicație de origine, Regatul Unit nu și-a îndeplinit o obligație care îi incumbă în temeiul articolului 30 din tratat.

2 Reglementarea națională contestată de Comisie este un decret britanic din 1981 intrat în vigoare la 1 ianuarie 1982, Trade Descriptions (Origin Marking) (Miscellaneous Goods) Order 1981 (S.I. 1981, nr. 121) [Decretul din 1981 referitor la denumirile comerciale (indicații de origine) (produse diverse)], denumit în continuare Order.

3 La articolul 2 din Order este prevăzută interdicția de a vinde și de a pune în vânzare cu amănuntul produsele desemnate în anexa la Order, altele decât produsele second-hand și produsele furnizate în anumite circumstanțe speciale, cu excepția cazului în care produse sunt marcate sau însoțite de o indicație de origine. În cazul în care produsele sunt expuse pentru vânzare și în care indicația de origine nu este accesibilă decât după livrare, este necesar ca o astfel de indicație să fie expusă alături de produse. Este necesar ca indicația să fie clară și lizibilă; aceasta nu trebuie să fie în nici un fel ascunsă, nedeslușită sau mai puțin evidențiată printr-un element oarecare, grafic sau nu.

4 Conform articolului 1 din Order, conceptul „origine” a produsului desemna „țara în care acest produs a fost fabricat”.

5 Anexa 5 din Order enumeră produsele cărora li se aplică dispozițiile cuprinse în acesta. Produsele respective sunt grupate în patru categorii: produse textile și de îmbrăcăminte, aparate electrocasnice, încălțăminte și articole de tăiat și tacâmuri.

6 Articolele 3 și 4 din Order conțin dispoziții detaliate referitoare la obligațiile furnizorilor care nu vând cu amănuntul și la publicitatea comercială, însă dispozițiile respective nu fac obiectul prezentei acțiuni.

7 Prin scrisoarea din 18 decembrie 1981, Comisia a atras atenția Guvernului Regatului Unit asupra faptului că, în opinia sa, obligațiile prevăzute la articolul 2 din Order constituie o măsură cu efect echivalent unei restricții cantitative care este incompatibilă cu articolul 30 din Tratatul CEE fără a fi justificată printr-un motiv recunoscut de dreptul comunitar și permițând derogarea de la principiul liberei circulații a mărfurilor în cadrul Comunității.

8 În această scrisoare, Comisia a subliniat, în special, că Order impunea o sarcină considerabilă comerciantului cu amănuntul în privința oricărui produs care face parte din una dintre cele patru categorii de mărfuri reglementate de Order. În fapt, în sistemul instituit prin Order, îi revine comerciantului obligația să confecționeze anunțurile corespunzătoare, să le expună alături de produse și să se asigure în permanență că acestea nu sunt detașate, răsturnate, ascunse sau deplasate. Nu se ridică niciuna dintre aceste probleme în cazul în care produsul în cauză are deja o marcă de origine la momentul livrării către comerciantul cu amănuntul, ceea ce l-ar stimula pe acesta să opteze doar pentru vânzarea mărfurilor deja marcate. Obligațiile prevăzute de Order se repercutează inevitabil pe verticală asupra întregii filiere de distribuție, ajungând în cele din urmă la producător, care dorind să-și păstreze clientela, se simte obligat să atașeze o marcă de origine produselor sale. O astfel de cerință are, în mod necesar, ca efect creșterea costurilor de producție a articolului importat și creșterea prețului acestuia.

9 În răspunsul său din data de 10 februarie 1982, guvernul britanic a amintit inițial că reglementarea contestată se aplică doar în cazul comerțului cu amănuntul și că, prin urmare, un efect potențial asupra importurilor este aleatoriu, neputând astfel să fie luat în considerare în vederea unei aplicări eventuale a articolului 30. În plus, informația referitoare la origine are, în sectoarele vizate de Order, o importanță suficientă pentru majoritatea consumatorilor britanici pentru a putea constitui o măsură justificată prin raportare la cerințele dreptului comunitar.

10 Guvernul britanic a sugerat, în răspunsul său, că Order poate, în cazul în care Comisia este de acord, să fie modificat astfel încât, în viitor, comerciantul cu amănuntul să poată alege între indicația de origine națională și mențiunea „*made in the European Community*” (fabricat în Comunitatea Europeană). O astfel de propunere este în conformitate cu punctele esențiale ale unei propuneri de directivă cu privire la apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la indicația de origine a anumitor articole textile și de îmbrăcăminte, propunere pe care Comisia a prezentat-o Consiliului în 1980 (JO C 294, p. 3) însă pe care aceasta, între timp, a retras-o.

11 În avizul motivat, emis la 14 februarie 1983, Comisia și-a menținut poziția. Aceasta a amintit că propunerea de directivă pe care guvernul britanic dorea să o prezinte ca exemplu a făcut obiectul unui aviz defavorabil din partea Comitetului Economic și Social în 1981 (JO C 185, p. 32). Comitetul, considerând esențial pentru consumatori ca aceștia să își poată efectua achizițiile în funcție de o informație corespunzătoare, a estimat că indicația cu privire la țara de origine a unui produs nu răspunde unei nevoi reale a consumatorului; alte informații, precum prețul, compoziția, categoria, calitatea, instrucțiunile de utilizare sunt mai importante. Comisia a fost de acord cu acest aviz.

12 Atunci când Guvernul Regatului Unit a semnalat că nu se consideră în măsură să se conformeze avizului motivat, Comisia a introdus prezenta acțiune.

13 Apărarea Regatului Unit s-a limitat, în esență, la elaborarea celor două teze avansate deja în cursul procedurii precontencioase. Pe de o parte, acesta susține că Order constituie o măsură națională aplicabilă fără distincție produselor importate și produselor naționale

și al cărei efect asupra schimburilor între statele membre este incert, dacă nu inexistent. Pe de altă parte, acesta susține că cerințele referitoare la indicațiile de origine corespund, pentru mărfurile vizate de Order, unor imperative de protecție a consumatorilor, aceștia considerând originea produselor pe care le achiziționează un indiciu al calității produselor sau al valorii efective a acestora.

14 Este necesar să se examineze, în mod succesiv, aceste două argumente.

15 În ceea ce privește efectul eventual al reglementării contestate în ceea ce privește schimburile comerciale, guvernul britanic subliniază că obligațiile prevăzute la articolul 2 din Order privesc vânzarea cu amănuntul a tuturor mărfurilor reglementate prin Order, indiferent dacă sunt importate sau nu. Pentru unele dintre aceste mărfuri, precum lâna și articolele de tăiat, există o producție națională importantă.

16 În această privință, este necesar să se observe în primul rând că un comerciant cu amănuntul, pentru a nu fi obligat să îndeplinească obligațiile care îi sunt impuse prin reglementarea în cauză, are tendința, după cum, în mod întemeiat, a subliniat Comisia, să solicite comercianților cu ridicata să îi livreze produse deja marcate. Această tendință a fost confirmată prin plângerile primite la Comisie. Astfel, reiese din dosar că „grupul industrial francez de aparatură de uz casnic” a informat că producătorii francezi ai acestor aparate, dorind să își vândă produsele pe piața britanică, au fost obligați să efectueze un marcaj sistematic al acestor produse pentru a răspunde presiunilor distribuției. Efectele dispoziției în litigiu pot, prin urmare, să se extindă la nivelul comerțului cu ridicata și chiar la cel al producției.

17 În al doilea rând, este necesar să se recunoască că indicațiile sau marcajul de origine au ca scop să ofere posibilitatea de a se realiza, de către consumatori, o distincție între produsele naționale și cele importate, dându-li-se astfel posibilitatea să își manifeste eventualele prejudecăți împotriva produselor străine. Este necesar să se amintească, astfel cum a avut ocazia Curtea să sublinieze în diverse contexte, că tratatul vizează, prin stabilirea unei piețe comune și prin apropierea progresivă a politicilor economice ale statelor membre, fuziunea piețelor naționale într-o piață unică cu caracteristicile unei piețe interne. În interiorul unei astfel de piețe, cerința marcajului de origine nu numai că face mai dificilă comercializarea într-un stat membru a producției altor state membre în sectoarele vizate, ci aceasta are ca efect încetinirea interpenetrării economice în cadrul Comunității defavorizând vânzarea mărfurilor produse ca rezultat al unei diviziuni a muncii între statele membre.

18 Rezultă din aceste considerații că dispozițiile britanice în cauză pot avea ca efect creșterea costurilor de producție a mărfurilor importate și defavorizarea comercializării acestora pe piața britanică.

19 Al doilea argument susținut de guvernul britanic reia teza că reglementarea contestată aplicabilă fără distincție produselor naționale și celor importate este necesară pentru a îndeplini cerințele imperative referitoare la protecția consumatorilor. Un studiu asupra consumatorilor britanici a demonstrat că aceștia asociază calitatea anumitor produse cu

țările de fabricație a acestor produse. Astfel, aceștia doresc să știe dacă, de exemplu, încălțăminte din piele este fabricată în Italia, produsele din lână, în Marea Britanie, articolele de modă, în Franța, iar aparatura electrocasnică, în Germania.

20 Acest argument trebuie să fie respins. Cerințele referitoare la indicația de origine a mărfurilor nu sunt aplicabile fără distincție produselor naționale și importate decât formal, deoarece acestea urmăresc, chiar prin natura lor, să permită consumatorului să facă distincția între aceste două categorii de produse, ceea ce îl poate determina să își manifeste preferința pentru produsele naționale.

21 În plus, este necesar să se observe că asocierea de către consumatorul britanic a originii naționale a produsului cu calitatea acestuia nu pare să fi fost luată în considerare de guvernul britanic atunci când a sugerat Comisiei că este pregătit să accepte, în ceea ce privește statele membre ale Comunității, indicația „fabricat în Comunitatea Europeană”. De altfel, în măsura în care originea națională a mărfurilor amintește consumatorilor de anumite calități, producătorii au interesul de a o indica ei înșiși pe produse sau pe ambalaje fără a fi necesar ca aceștia să fie constrânși. În această ipoteză, protecția consumatorilor este asigurată în mod suficient prin normele care permit interzicerea utilizării indicațiilor de origine false, norme a căror existență nu este pusă în discuție prin Tratatul CEE.

22 Aceste considerații conduc la concluzia că articolul 2 din Order constituie o măsură care defavorizează comercializarea mărfurilor importate din alte state membre în raport cu cea a mărfurilor produse pe teritoriul național și pentru care nu există nici o justificare recunoscută de dreptul comunitar. Această dispoziție intră, prin urmare, sub incidența interdicției prevăzute la articolul 30 din tratat.

23 În consecință, este necesar să se constate că, prin interzicerea vânzării cu amănuntul a anumitor produse importate din alte state membre, cu excepția celor marcate sau însoțite de o indicație de origine, Regatul Unit nu și-a îndeplinit obligația care îi revine în temeiul articolului 30 din tratat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

24 În conformitate cu articolul 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată la plata cheltuielilor de judecată, în cazul în care s-a solicitat acest lucru de partea care a câștigat. Întrucât pârâta a căzut în pretenții, aceasta este obligată la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

declară și hotărăște:

(1) Prin interzicerea vânzării cu amănuntul a anumitor produse importate din alte state membre, cu excepția celor marcate sau însoțite de o indicație de origine,

Regatul Unit nu și-a îndeplinit obligația care îi revine în temeiul articolului 30 din tratat.

(2) Obligă Regatul Unit la plata cheltuielilor de judecată.

	Bosco	Due		Kakouris	
Pescatore	Koopmans	Everling	Bahlmann	Galmot	Joliet

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 25 aprilie 1985.

Grefier
P. Heim

În calitate de președinte
G. Bosco
președintele primei camere